

انجمن ایرانی حقوق بین الملل

« بطوریکه نامه ارسالی از طرف آقای دکتر محمد شاهکار دبیر کل انجمن حاکی است انجمن ایرانی حقوق بین الملل (۱) با همکاری عده‌ای از حقوقدانان اعم از استادان دانشگاه، قضات، وکلای دادگستری و سایر رجال و شخصیت‌های حقوقی و اجتماعی تأسیس و ثبت رسمی انجمن در اسفند ماه ۱۳۴۵ انجام گرفته است .

این انجمن با توجه به اهمیت جهانی هدف خود ایجاد کمیته‌های زیر برای تحقیقات و مطالعات و انتشار نتایج آنها بر نامه کار خود قرار داده است:

- ۱- کمیته حکمیت بین المللی تجاری و علائم صنعتی و تجارתי.
- ۲- کمیته رودخانه‌های بین المللی و فلات قاره.
- ۳- نقش حکمیت در تصفیه و رفع اختلافات بین دولتها.
- ۴- کمیته حقوق بشر.
- ۵- کمیته حقوق اسلامی.
- ۶- روابط خانوادگی.
- ۷- اجرای احکام دادگاه‌های خارجی.
- ۸- بازرگانی و سرمایه‌گذاریهای بین المللی.
- ۹- کمیته منشور ملل و همزیستی مسالمت آمیز.

بحث در مورد هدف و برنامه وارگانهای رسمی انجمن با انتظار اقدامات انجمن به بعد موکول میشود و اینک گزارش مربوط به انجمن حقوق بین الملل و اساسنامه انجمن ایرانی حقوق بین الملل برای اطلاع خوانندگان چاپ میشود .

انجمن حقوق بین الملل

International Law Association

تاریخچه و هدف

تقریباً در صد سال پیش در کشورهای متحد امریکا مردی دوراندیش و صلح دوست بنام الایو بوریٹ (۱) در صدد تأسیس انجمنی بمنظور تغییر و تدوین حقوق بین الملل برآمد . . . سپس فکر او را دوست و همکارش دکتر مایلز (۲) که سمت دبیر کلی مجمع صلح امریکارا داشت دنبال نمود . این شخص از داوید دادلی فیلد (۳) که یکی از اعضای برجسته کانون وکلای نیویورک و طراح مجموعه حقوق بین الملل و قانون مدنی آن ایالت بود کمک خواست و آنگاه برای اشاعه این فکر در اروپا مبادرت بمسافرت دسته جمعی بکشورهای اروپائی نمودند .

در اروپا دکتر مایلز و همراهان دریافتند که این فکر مدتها پیش توجه حقوقدانان اروپائی را بخود جلب نموده و برای تأسیس چنین انجمنی که بتواند حقوق بین الملل را بر مبنای علمی و قواعد بین المللی منکی نماید میکوشند.

پس از بازگشت از این مسافرت بآمریکا بود که دکتر مایلز کمیته ای تحت عنوان کمیته تدوین قوانین بین المللی تشکیل داد که در حقیقت نخستین گام عملی در راه پیدایش انجمن حقوق بین الملل بود.

همزمان با گسترش این نهضت در امریکا بسال ۱۸۷۳ در شهر گنت واقع در کشور بلژیک کنفرانسی به رهبری رولن ژاک مینز (۴) که استاد حقوق بین الملل بود تشکیل یافت که سرانجام آن منجر به تشکیل «انجمن حقوق بین الملل» شد. در این کنفرانس هشت حقوقدان انتخاب شدند تا ماه بعد در کنفرانس بروکسل شرکت نمایند.

کنفرانس بروکسل در اکتبر ۱۸۷۳ گشایش یافت و نتیجه کار این کنفرانس - انجمن تغییرندوین حقوق بین الملل بود که بعدها در سال ۱۸۹۵ اسم آن تغییر یافت و در حال حاضر انجمن مرکب از یک مرکز و ۳۶ شعبه است که جمماً متجاوز از چهار هزار عضو در سراسر دنیا دارد این انجمن ندرتاً از حقوقدانان استقبال مینماید بلکه اشخاص دیگری را هم مانند صاحبان

1- Elihu Burritt.

2- Dr. Miles

3- David Dudley

4- Rolin Jaeqe Myns

کشتی ها، صادرکنندگان اسناد بیمه های دریائی، بازرگانان و نیکوکاران عضویت میپذیرد و همچنین از مؤسسات مختلف که با اشخاص مذکور بنحوی همکاری بنماینند مانند اطاق بازرگانی و کشتی رانی و هیئت داوری و مجامع طرفداران صلح و خلاصه تمام کسانی که از نظر بهبود مناسبات بین المللی علاقمندی نشان میدهند قبول عضویت مینماید.

عنوان «انجمن تغییر تدوین حقوق بین المللی» که ابتدا به این انجمن داده شد معلول اعتقاد و ایمانی بود که اکثر مؤسسين آن بخصوص حقوقدانان امریکائی به تشکیل آن میداشتند - این عده عقیده داشتند که باید تدوین مجموعه مقررات حقوق بین الملل مقدم بر هرگونه مرجع داوری بین المللی عمومی باشد. و بنظر آنان نبودن چنین مجموعه مدون بزرگترین مانع حل اختلافات از طریق داوری صلح میبود و عبارت دیگر میبایستی قبل از تشکیل يك مرجع برای داوری و صلح مجموعه ای از قواعد و قوانین بین المللی آماده باشد تا بتوان بکمک این مجموعه در مراجع بین المللی اختلافات را مرتفع نمود اما رسیدگی های دادگاه دیوان بین المللی لاهه ثابت نمود که تدوین يك مجموعه مقررات حقوق بین المللی برای حل اختلافات از طریق قضائی از ضروریات اولیه نمیباشد بلکه وجود آراء صادره از چنین مراجع بین المللی خود موجب ایجاد رویه های قضائی مطمئن می شود که می توان در موارد مشابه برای حل و فصل امور بین المللی از آن استفاده کرد.

این انجمن در عین حال که رفع اختلافات بوسیله داوری بین المللی را همیشه در رأس برنامه خود قرار داده بود متوجه حل مسائل فوری و دیگری گردید و کارهای انجام شده وسیعی و کوشش انجمن به منظور یکنواخت کردن قواعد و تصمیمات بین المللی خود عملاً منجر بتدوین قواعد حقوق بین الملل و استحكام مقررات آن گردید و برای بعضی از مسائل راه حل هایی پیدا شد که بهتر از آن ممکن نبود.

در سال ۱۸۷۷ یعنی بعد از چهار سال انجمن در کنفرانس آنورپ (۱) شاهد پیروزی بزرگی گردید و آن یکنواخت کردن مقررات مربوط به بیمه دریائی بود که بعدها نام مقررات یورک آنورپ (۲) معروف شد.

این مقررات در سالهای ۱۸۹۰ و ۱۹۴۲ در کنفرانس های لیورپول و استنکهام از طرف

(1) Antwerp

(2) York Antwerp Rules of General Average

انجمن مورد تجدید نظر قرار گرفت و بصورت نهائی امروز در آمد که جزء لاینفک قرارداد های حمل و نقل و بارنامه های دریائی در تمام دنیا گردید همچنین در موضوع قواعد مربوط به برودات خارجی تسمیمات مهم عمومی اتخاذ شد .

گزارش های مختلفی که کنفرانس های متعدد انجمن منتشر نمود حاوی اطلاعات سرشار و عمیقی در مسائل و مطالب مختلف حقوقی بود که گرچه همه آنها منجر به تنظیم قواعد دادهای بین المللی نگردید ولی مورد استفاده متخصصین و حقوقدانان جهان قرار گرفت .

بین دو جنگ جهانی مطالب مهم دیگری مورد بحث واقع شد و تصمیمات مقتضی در باره آنها اتخاذ گردید که عبارتند از :

۱ - در سال ۱۹۲۱ مقررات رفتار با سیران جنگی در لاهه بتصویب رسید که بعدا اصول آن مورد قبول اکثر دول جهان واقع شد .

۲ - در همان کنفرانس لاهه مقررات مربوط به قراردادهای حمل و نقل تصویب شد که با اندکسی جرح و تعدیل جزاء قوانین مملکتی اکثر دول جهان شد .

۳ - در کنفرانس ۱۹۲۴ استکهلم مطالب مهم دیگری تحت عناوین ملیت افراد بدون تابعیت - افراد تبعید شده از وطن مورد بحث واقع شد و بصورت يك قانون نمونه برای کشورهای آاد درآمد .

۴ - در کنفرانس ۱۹۲۶ وین يك طرح چند جانبه مربوط به حق حاکمیت دریائی در زمان صلح و همچنین طرحی برای دادگاه جزائی بین الملل و مقررات مربوط به مالکیت های خصوصی و حمایت اقلیت ها و طرح قواعدی برای اجرای احکام دادگاههای کشورهای خارجی بتصویب رسید .

۵ - در کنفرانس ۱۹۲۸ ورشو طرح چند جانبه استرداد مجرمین و طرح سرزمین های اشغالی توسط قوای خارجی تصویب گردید .

۶ - در کنفرانس سال ۱۹۳۰ نیویورک قواعد مربوط باثرات جنگ روی قرارداد های خصوصی و تشریفات رسمی اسناد بتصویب رسید .

۷ - در کنفرانس ۱۹۳۲ کسفورد طرح چند جانبه در باره حمایت اموال خارجیان و قراردادهای فروش کالا و طرح مربوط به اثر جنگ روی قرارداد های خصوصی و طرح مربوط به «سیف» C . I . F . و طرح مربوط به صلاحیت

در مورد طلاق و فسخ نکاح و بطلان ازدواج تصویب گردید .

۹ - کنفرانس های دیگری در سالهای ۱۹۳۶ و ۱۹۳۸ در پاریس و آمستردام تشکیل

شد و مسائل مهمی در این کنفرانس ها حل گردید .

پس از جنگ جهانی دوم نیز کنفرانسهای متوالی که تعداد آنها مجموعاً به ۵۲ رسید تشکیل گردید که اغلب ریاست آنها با حقوقدانان سرشناس کشورها بوده و مسائل مهم بین المللی را مورد بحث قرار دادند که نتیجه این کنفرانسها تدوین قوانین و قواعد نمونه و قطعنامه‌هایی در زمینه مسائل مختلفه حقوق بین الملل بود که بدون شك اثر زیادی در تصویب قوانین در قوه مقننه ممالک مختلفه داشته است مناسبانه هنوز بعضی از مطالب و قواعد مصوبه این کنفرانسها را پاره‌ای از کشورها بمرحله اجراء نیاورده اند و آرزوی انجمن این است که روزی همه آنها طی قوانین و باقرار دادویا رسوم تجاری عمل شود .

اکنون که سازمان ملل متحد بموجب اساسنامه خود تدوین و گسترش قوانین بین المللی را بعهده مجمع عمومی خود واگذار کرده انجمن حقوق بین الملل نیز بنوبه خود سعی میکند وظائفی را که در این زمینه بعهده دارد در نهایت جدیت انجام دهد .

اساسنامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

ماده ۱ - نام

بموجب این اساسنامه انجمنی بنام انجمن ایرانی حقوق بین الملل برای هدایت نامحدود تأسیس می‌شود که مرکز اصلی آن در تهران است.

ماده ۲ - مقاصد

مقاصد انجمن بشرح زیر است:

بررسی - تشریح و کمک به پیشرفت حقوق بین الملل عمومی و خصوصی - بررسی حقوق تطبیقی - تهیه پیشنهاد برای حل تعارض قوانین و فراهم آوردن زمینه مساعد برای وحدت قوانین و تحکیم تفاهم و حسن نیت بین المللی - در تأمین مقاصد مذکور انجمن ایرانی حقوق بین المللی با انجمنهای مشابه سایر کشورها همکاری و تشریک مساعی خواهد نمود - انجمن ایرانی حقوق بین الملل هیچگونه منظور انتفاعی ندارد و در امور سیاسی مداخله نخواهد کرد.

ماده ۳ - عضویت

اشخاص زیر بمضویت انجمن پذیرفته میشوند:

الف - اعضای ایرانی انجمن حقوق بین الملل در صورت ابراز تمایل بدون رعایت مقررات بند (ب) این ماده

ب - کسانیکه بامعرفی دو نفر عضو انجمن درخواست عضویت نمایند و صلاحیت آنها مورد تصویب هیئت اجرائیه قرار گیرد.

ج - گروه‌ها یا مؤسساتی که تقاضای عضویت انجمن را بنمایند و عضویت آنها را شورای عالی انجمن تصویب نماید.

ماده ۴ - مقامات انجمن

انجمن میتواند يك رئیس افتخاری - يك یا چند نایب رئیس افتخاری يك رئیس يك یا چند نایب رئیس داشته باشد که همه آنان از طرف مجمع عمومی انتخاب خواهند گردید. مدت خدمت رئیس و نواب رئیس دو سال خواهد بود. مجمع عمومی میتواند رئیس شورای عالی را بسمت ریاست انجمن انتخاب نماید.

رئیس انجمن و هیئت اجرائیه پس از انقضای دوره خدمت بسمت نایب رئیس افتخاری منصوب میگرددند.

ماده ۵ - ارکان انجمن

انجمن دارای ارکان زیر خواهد بود.

الف - مجمع عمومی

ب - شورای عالی

ج - هیئت اجرائیه

الف - مجمع عمومی - مرکب است از کلیه اعضای انجمن که هر سال یکبار در دیماه برای رسیدگی بگزارش هیئت اجرائیه - تصویب ترانامه انتخاب رئیس و نواب رئیس افتخاری و سادی انجمن و اعضای هیئت اجرائیه تعیین خط مشی عمومی انجمن یا هر گونه امری که از طرف شورای عالی یا هیئت اجرائیه ارجح شده باشد تشکیل میگردد.

- ۱- حضور نمایندگان گروه‌ها و مؤسسات عضو انجمن در جلسات مجمع عمومی مانعی ندارد ولی هر يك از مؤسسات و گروه‌های مذکور فقط دارای يك رأی خواهد بود.
- ۲- مجمع عمومی عادی یا فوق العاده برای هر يك از جلسات خود رئیس و دبیری انتخاب خواهد نمود

۳ - دعوت مجمع عمومی بطور عسادی یا فوق العاده از طرف هیئت اجرائیه بعمل خواهد آمد شورایعالی نیز میتواند هر موقع که مقتضی بداند مجمع عمومی را دعوت نماید .

۴ - مجمع عمومی با هر عده که در جلسه باشند رسمیت خواهد یافت و تصمیمات با کثرت آراء اتخاذ میگردد.

ماده ۶ - شورایعالی

شورایعالی انجمن از اعضاء هیئت اجرائیه و رئیس و نواب رئیس افتخاری و عادی و همچنین رؤسای کمیته‌های تحقیق چنانچه عضو انجمن باشند تشکیل میگردد.

الف - شورایعالی يك نفر را بعنوان رئیس و د نفر را بسمت نواب رئیس و يك نفر را بعنوان دبیر انتخاب خواهد کرد.

ب - در جلسات شورایعالی تصمیماتی که با کثرت آراء گرفته شود معتبر خواهد بود.

ج - وظائف شورایعالی عبارتند از نظارت عالیه در امور انجمن - انتخاب رؤسای کمیته های تحقیق - تصویب آئین نامه های داخلی انجمن - تعیین میزان حق عضویت سالانه اشخاص - گروه ها و موسسات رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره اموری که از طرف مجمع عمومی یا هیئت اجرائیه ارجاع میگردد.

ماده ۷ - هیئت اجرائیه

هیئت اجرائیه مرکب از پنج تا هفت نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل میباشد که برای مدت دو سال از طرف مجمع عمومی با کثرت آراء انتخاب میشوند و تجدید انتخاب آنها بلامانع است.

الف - هیئت اجرائیه از بین اعضاء خود يك رئیس - يك نایب رئیس - يك دبیر کل - يك قائم مقام دبیر کل و يك خزانه دار انتخاب مینماید.

ب - هیئت اجرائیه نماینده قانونی انجمن میباشد و در حدود مقررات این اساسنامه دارای اختیارات لازم برای اداره امور انجمن و اجرای تصمیمات مجمع عمومی و شورایعالی خواهد بود.

ج - هیئت اجرائیه میتواند با حضور چهار نفر از اعضاء خود تشکیل جلسه داده و تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.

د - اوراق عادی انجمن بامضای رئیس و با موافقت رئیس بامضای دبیر کل خواهد رسید اسناد رسمی یا مالی دو نفر از چهار نفر رئیس - نایب رئیس - دبیر کل و خزانه دار فوق و معتبر خواهد بود.

ع - هر گاه در تجدید انتخاب هیأت اجرائیه تأخیر شود یا پس از تجدید انتخابات اعضای جدید بجهاتی شروع بکار نکرده باشند امور انجمن را هیأت اجرائیه انجسام خواهد داد.

و - کمیته‌های تحقیق گزارشهای خود را تسلیم هیأت اجرائیه خواهند نمود انتشار گزارش کمیته‌ها با اعضاء انجمن منوط بموافقت هیأت اجرائیه خواهد بود.

تبصره - در صورتیکه رئیس هیأت اجرائیه بمناسبت عدم حضور در تهران نتواند بوظائف مربوط اقدام کند به پیشنهاد هیأت مذکور و تصویب شورای عالی یک نفر از نواب رئیس به قائم مقامی رئیس هیأت اجرائیه انتخاب میشود.

ماده ۸ - حق عضویت

هر يك از اشخاص گروه ها و مؤسسات عضو انجمن مبلغی را بعنوان حق عضویت هر سال به خزانه دار خواهد پرداخت. میزان حق عضویت را شورای عالی تعیین خواهد نمود. ماده ۹ - آئین نامه‌های داخلی انجمن با پیشنهاد هیأت اجرائیه و تصویب شورای عالی بموقع اجراء گذارده میشود.

ماده ۱۰ - رای

در کلیه ارکان انجمن و در تمام مسائل غیر از تجدید نظر در اساسنامه و انحلال انجمن رأی نصب بعلاوه يك حاضرین لازم الرعایه خواهد بود و در صورت تساوی آراء موافق و مخالف رأی که رئیس جلسه با آن همراه است رأی اکثریت محسوب خواهد گردید.

ماده ۱۱ - تجدید نظر در این اساسنامه و یا انحلال انجمن با پیشنهاد شورای عالی و تصویب سه چهارم اعضاء حاضر در مجمع عمومی خواهد بود. در صورت انحلال انجمن مدیر تصفیه یا اعضاء هیأت تصفیه را مجمع عمومی انتخاب خواهد نمود.

ماده ۱۲ - انجمن دارای سرمایه نقدی معادل یکصد هزار ریال است که از طریق وجوه اهدائی اعضاء مؤسس تأمین و پرداخت شده و برای خرید کتاب و تهیه لوازم ضروری و هزینه های لازم انجمن بکار خواهد رفت. انجمن حق دارد وجوه اهدائی اشخاص دیگر را نیز بپذیرد این وجوه بر سرمایه انجمن افزوده خواهد شد.

ماده ۱۳ - در صورت انحلال انجمن سرمایه آن پس از پرداخت کلیه دیون انجمن بدانشکده حقیق تهران تعلق خواهد داشت.

ماده ۱۴ - کمیته اجرائیه مجاز و مختار است که در صورت تغییر یافتن قوانین مملکتی در مورد انجمن‌ها اصلاحاتی که باهدف های انجمن مخالف نباشد در مواد اساسنامه بعمل آورد.

خون نخسبد

خون نخسبد یا خون نا حق نخوابد یا خونی خونگیر شود یا خون عقبت جناب
خون کشد یا خون بجوشد ،

همه ایز تمثیلات و ضرب المثل ها از این واقعت پدید آمده که کشنده اگر هم هزار
حیلت بکار برد آخر به کیفر رسد .

اکثراً دیده شده است که قاتل که خود را از معرکه بیرون کشیده و پیش از معلوم
شدن قتل از قتلگاه دور شده بعد پپای خود بجایگاه قتل میآید و با پرسش های ناروا یا شیوه
رفتار و گفتار یا در نتیجه کاوش و جستجوی اطرافیان یا بعلت سئوالم و جوابها یا پریدن
رنگ و تپیدن دل و یا عدم تمرکز قوای دماغی و یا به علل و موجبات دیگر با استعمال خود را لو
میدهد . در اشعار زیر مولوی این امر را به رشته نظم کشیده :

میل جست و جوی و کشف مشکلی

خون نخسبد او فتد در هر دلی

سر بر آرد از شمیر آن داین

اقتضای داوری رب دین

همچنانکه جوشد از گلزار گشت

کان فلان خواه چه شد حالش چه گشت

خارش دها و بحث و ماجرا

جوشش خون باشد این واجستها

* * *

این قصه اساطیری هم نمونه ای از تمثل بالاست که وقتی سیاوش بیگناه به دست گرسیوز
کشته شد گویند از خون وی گیاهی روئید و در همه جا پراکنده شد و مردمان با دیدن آن
گیاه یاد وی تازه کردند و از آن روغنها خون سیاوش «وجب کینه کشی و جنگ و ستیز بین
ایرانیان و تورانیان گردید و اینک هم هر وقت کینه گذشته بیاد آید گویند : خون سیاوش
به جوش آمده است .